

Bydgoszcz, 17 stycznia 2022 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.III.9421.3.49.2022.TŁ.PZ

s. Czesława Morkowska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
w Chełmnie

Szanowna Pani Dyrektor,

stosownie do art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 z późn.zm.), zwanej dalej „ustawą” przekazuję niniejsze zalecenia pokontrolne.

W dniach 8-9 września 2022 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, działający na podstawie upoważnienia nr 446/2022 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 7 września 2022 r., przeprowadzili kontrolę doraźną w Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie, zwanym w dalszej treści pisma „DPS” lub jednostką kontrolowaną.

Zakres kontroli obejmował sprawdzenie prawidłowości realizacji zadań oraz jakości świadczonych usług zgodnie z obowiązującymi standardami ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania praw mieszkańców w związku z pismem NSZZ Solidarność przy DPS Chełmno.

Szczegółowe wyniki kontroli zostały zawarte w protokole, podpisanym przez Dyrektora jednostki kontrolowanej w dniu 12 grudnia 2022 r., do treści którego, nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Dom został wpisany do Rejestru Domów Pomocy Społecznej prowadzonego przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego na podstawie zezwolenia na prowadzenie domu pomocy społecznej z dnia 26 kwietnia 2010 r. znak: WPS.III.BS.9013/10/2010. Zezwolenie wydane zostało na czas nieokreślony. Aktualnie jednostka dysponuje 152 miejscami rzeczywistymi.

Dom Pomocy Społecznej w Chełmnie przy ulicy Dominikańskiej 40, jest jednostką stałego pobytu, przeznaczoną dla osób przewlekle somatycznie chorych, dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Podstawę prawną funkcjonowania Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie stanowią: Statut Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie oraz Regulamin Organizacyjny Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie. Zgodnie ze schematem struktury organizacyjnej, będącym załącznikiem do Regulaminu DPS, w Dziale Terapeutyczno-Opiekuńczym wyodrębniono trzy Zespoły:

Zespół nr 1 – Osoby Przewlekle Somatycznie Chore; Zespół nr 2 – Osoby Dorosłe Niepełnosprawne Intelktualnie oraz Zespół nr 3 – Dzieci i Młodzież Niepełnosprawni Intelktualnie.

Zespół inspektorów w trakcie kontroli dokonał oględzin budynku, w tym pokoi mieszkalnych, pomieszczeń ogólnodostępnych oraz higieniczno-sanitarnych, w części będącej do dyspozycji Zespołu nr 1 – przeznaczonej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych. Na podstawie obserwacji pomieszczeń, jak również analizy przedłożonej dokumentacji oraz rozmowy z pracownikami Domu, dokonano niniejszych ustaleń. Zespół nr 1, tzw. Budynek Konwikt, jest obiektem trzykondygnacyjnym, wyposażonym w windę. W budynku przebywają osoby przewlekle somatycznie chore. Pokoje mieszkalne w liczbie 18 w skład których wchodzi: 2 pokoje czteroosobowe, 5 pokoi trzyosobowych, 7 pokoi dwuosobowych oraz 4 pokoje jednoosobowe, łącznie dla 41 Mieszkańców usytuowane są na parterze oraz pierwszym i drugim piętrze budynku. Wyposażenie pomieszczeń odpowiada normom określonym w § 6 ust. 1, pkt 3 lit. c rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. W budynku znajduje się łącznie 9 miejsc kąpielowych, w tym 4 prysznice i 5 wanien oraz 13 toalet. W zakresie warunków sanitarnych budynek nie spełnia normy określonej w § 6 ust. 1, pkt 4 cytowanego wyżej rozporządzenia. Losowo sprawdzone pomieszczenia nie są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, posiadają m.in. wysokie brodziki. Ponadto w budynku Konwikt, na parterze mieści się pokój dziennego pobytu pełniący rolę jadalni, kuchenka pomocnicza oraz pomieszczenie do prania i suszenia. Natomiast na pierwszym piętrze znajduje się pokój gościnny oraz gabinet medycznej pomocy doraźnej. Sala terapii zajęciowej i rehabilitacji mieści się na drugim piętrze.

Inspektorzy ustalili, że [REDAKTOWANE] r. zajmuje pokój czteroosobowy, jest osobą leżącą, niezdolną do samodzielnej egzystencji, wymagającą całodobowej opieki. Ustalono, iż mieszkaniec utrzymuje jedynie kontakt z siostrą. Dochodem [REDAKTOWANE] jest świadczenie emerytalne z ZUS. Mieszkaniec jest zdolny do czynności prawnych. W pokoju zajmowanym przez [REDAKTOWANE] mieszkają trzy osoby leżące oraz jedna osoba chodząca. Z uwagi na skosy występujące w zajmowanym pokoju wątpliwości budzi powierzchnia pomieszczenia. Podczas oględzin ustalono, że wskazany pokój nie był wyposażony w system przyzywowo-alarmowy. W ocenie zespołu kontrolnego pomieszczenie nie spełnia obowiązujących przepisów w tym zakresie. Pokój czteroosobowy powinien być przeznaczony wyłącznie dla osób leżących oraz posiadać powierzchnię nie mniejszą niż 6 m² na osobę. W trakcie wizytacji obiektu skontrolowano działanie systemu przyzywowo-alarmowego oraz reakcję personelu na jego użycie w pozostałych pomieszczeniach. Brak było reakcji personelu dyżurnego podczas użycia sygnalizacji.

W zakresie osób uprawnionych do podawania leków oraz wykonywania zabiegów medycznych mieszkańcom DPS ustalono iż, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 991 z późn.zm.) wprowadzono nową podstawę programową w zawodzie opiekun medyczny (532102). Podstawa ta, uprawnia absolwentów szkoły prowadzącej kształcenie w ww. zawodzie do podawania leków osobie chorej i niesamodzielnej na zlecenie lekarza lub pielęgniarki. Należy jednak zaznaczyć, iż dotyczy to wyłącznie tych osób, które rozpoczęły naukę w szkole w oparciu o programy nauczania uwzględniające nową podstawę programową, tj. począwszy od: 1) roku szkolnego 2019/2020 w: a) klasie I branżowej szkoły I stopnia, która rozpoczyna się z dniem 1 września 2019 r. lub z dniem 1 lutego 2020 r., b) semestrze I szkoły policealnej, c) klasie I dotychczasowego czteroletniego technikum, d) klasie I pięcioletniego technikum, 2) roku szkolnego 2020/2021 w semestrze I branżowej szkoły II stopnia, - a w latach następnych również w kolejnych klasach lub semestrach tych szkół.

Ustalono, że w kontrolowanej jednostce obowiązuje procedura „*Układania i podawania leków doustnych*”. Dokument nie zawiera daty sporządzenia, podpisu osoby sporządzającej oraz listy pracowników którzy zapoznali się z procedurą. Ustalono, iż w DPS leki przygotowuje pielęgniarka, natomiast podawaniem zajmują się osoby pełniące dyżur. ██████████ w dniu 9 września 2022 r. zeznała do protokołu przesłuchania strony, po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zgodnie z art. 233 kk, iż „*Leki mieszkańcom są podawane przez pielęgniarkę oraz przygotowywane zgodnie z jej kompetencjami*”. Natomiast w dniu 20.10.2022 r. ██████████ złożył kolejne oświadczenie pouczony o odpowiedzialności karnej wynikającej z art. 233 kk, iż „*Leki zawsze są przygotowywane w kieliszkach i rozkładane na tacy przez pielęgniarki. Utrzymujące się problemy kadrowe (brak pielęgniarek) wpływają na to, że nie zawsze leki podawane są przez osoby posiadające odpowiednie uprawnienia. Zdarza się zatem, że bezpośrednio w przyjęciu leków przez podopiecznych pomagają opiekunki*”. Z powyższego jednoznacznie wynika, że ██████████ złożył nieprawdziwe oświadczenie w zakresie podawania leków przez osoby zatrudnione w DPS. Ponadto w ocenie zespołu inspektorów opiekunowie zatrudnieni w jednostce kontrolowanej nie posiadają podstawowej wiedzy o nabytych uprawnieniach, niezbędnych do wykonywania zawodu. Powyższe jest wynikiem zaniedbań ██████████ w zakresie braku zmian dokonywanych w zakresach czynności tych pracowników, którzy zdobywają nowe, wyższe kwalifikacje. Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Chełmnie, również nie posiada niezbędnych informacji dotyczących kwalifikacji

zatrudnionego personelu. Z oświadczenia [REDAKTOWANO] wynika, iż „Obecnie zatrudniamy 5 pielęgniarek, w tym jedną na umowę zlecenie, niestety ze względu na mało konkurencyjne wynagrodzenie, trudno mam pozyskać do pracy odpowiednio wykwalifikowanych pracowników”. Obowiązkiem [REDAKTOWANO] jest sporządzanie grafików dyżurów w sposób zapewniający podawanie leków mieszkańcom przez osoby do tego uprawnione. W toku czynności kontrolnych [REDAKTOWANO], oświadczyła, iż „Wszystkie leki przygotowuje osobiście. Posiadam do tego uprawnienia. Również podaje je mieszkańcom. Obowiązkiem opiekunek jest pomoc osobom niepełnosprawnym w przyjmowaniu leków jeżeli te osoby nie mogą samodzielnie przyjąć ich do ust. Mamy na oddziale dużo mieszkańców chore na choroby Parkinsona. Dodatkowe leki dla nich przygotowane w zamkniętych pojemnikach opisanych nazwiskami mieszkańców i godzinach podania są podawane przez opiekunki. Podczas mojej pracy nigdy żadna z opiekunek nie wykonywała cewnikowania, nie były też wykonywane inhalacje, odsysanie było wykonywane wyłącznie przez pielęgniarki, również opatrunki były wykonywane wyłącznie przez pielęgniarki. Nie mamy na oddziale pacjentów z rurką tracheostomijnej. Toaleta dzienna oskrzelowego u jednego pacjenta z otworem po takiej rurce jest wykonywana wyłącznie przez pielęgniarki pomimo, że odsłuzowywaniem „odsysaniem” od 2019 r wchodzi w skład kompetencji opiekunów medycznych. Karmieniem przez PEG i przez „sondę” również jest kompetencją opiekunów (także toaleta PEG-a) i jest przez nie wykonywana. Wymiana „sondy” i PEG-a jest wykonywana wyłącznie przez pielęgniarki. Nie mamy na oddziale respiratorów. Iniekcje insulinowe wykonywane są wyłącznie przez pielęgniarki. Sporadycznie pomiaru glikemii jest wykonywana przez opiekunów medycznych zgodnie z kompetencjami...”

Zespół kontrolerów wojewódzkich w związku wydarzeniami, które miały miejsce w dniu 23 sierpnia 2022 r. i które zostały opisane w piśmie złożonym przez NSZZ Solidarność przy DPS Chełmno na podstawie art. 67 §2 pkt 2 Kpa, przeprowadził rozmowy zarówno z mieszkańcami jak i pracownikami DPS. Na podstawie zebranych dowodów w sprawie, zespół inspektorów ustalił, iż nie ma możliwości dokonania oceny zastosowania przemocy wobec mieszkańca jednostki [REDAKTOWANO] przez [REDAKTOWANO] pielęgniarkę zatrudnioną w DPS. Z uwagi na niepełnosprawność mieszkańca, kontrolujący nie mieli możliwości przeprowadzenia rozmowy oraz uzyskania bezpośredniego opisu zdarzeń. Jedynym bezpośrednim świadkiem zdarzenia, był współmieszkaniec, który nie widział zdarzeń, gdyż jak twierdzi był odwrócony tyłem, oglądał TV, w tym czasie prowadził również rozmowę telefoniczną. Niepokojącym w zaistniałej sytuacji jest fakt, iż mieszkaniec był pozbawiony możliwości wezwania pomocy tj. skorzystania z systemu przyzwowo-alarmowego, którego nie ma zainstalowanego w pokoju. Z zeznań [REDAKTOWANO] wynika natomiast, iż pielęgniarka jedynie

oklepywała mieszkańca, który jest osobą leżącą oraz z uwagi na wysoką temperaturę, próbowała podać [REDAKTOWANE] napój, co zakończyło się niepowodzeniem. Pracownicy pełniący dyżur oraz przywołana na miejsce Dyrektor, nie wezwali lekarza celem dokonania obdukcji, nie wezwano również policji w celu zgłoszenia podejrzenia pobicia mieszkańca. Co więcej ustalono, że na takie okoliczności Dom nie posiada opracowanej procedury. Sprawa zdarzeń z dnia 24 sierpnia 2022 r. została przesłana do prokuratury celem wyjaśnienia jej przez organ prowadzący tj. Starostwo Powiatowe w Chełmnie.

Zespół kontrolny nie podejmował tematyki ochrony danych osobowych z uwagi na fakt, iż nie należy to do kompetencji Wydziału Polityki Społecznej. W powyższej sprawie zespół kontrolny nie dokonał oceny decyzji Dyrektora jednostki.

Mając na uwadze powyższe oraz w oparciu o ustalenia zawarte w protokole kontroli, Wojewoda Kujawsko-Pomorski, kontrolowaną działalność ocenia **negatywnie**¹.

W związku z zakończeniem postępowania kontrolnego, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy, przekazując powyższe uwagi i wnioski Wojewoda Kujawsko-Pomorski zaleca:

- 1 Przestrzegać zasady, że leki podawać może tylko i wyłącznie osoba, która posiada niezbędne kwalifikacje w tym zakresie, może być to osoba zatrudniona lub dochodząca.
termin wykonania: bez zbędnej zwłoki,
2. Wyposażyć wszystkie pokoje zajmowane przez mieszkańców w działający system alarmowo-przyzywowy oraz przeszkolić pracowników w zakresie jego obsługi.
termin realizacji: bez zbędnej zwłoki,
- 3 Przystosować łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez usunięcie barier architektonicznych,
termin realizacji: bez zbędnej zwłoki,
- 4 Dostosować pokoje mieszkańców do wymogów § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, który stanowi, iż pokoje wieloosobowe (4) mogą zajmować jedynie osoby leżące.

---

¹ Wojewoda Kujawsko-Pomorski stosuje 5 stopniową skalę oceny: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna nieprawidłowościami, negatywna (Zarządzenie nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2017 r.). Przez uchybienie – należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań. Przez nieprawidłowość – należy rozumieć działanie lub zaniechanie, które z punktu widzenia kryteriów kontroli jest nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne, a w przypadku kontroli wykonywania zadań – nieskuteczne, niewydajne lub nicoszczędne.

termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

- 5 Zorganizować szkolenie dla pracowników Domu w zakresie prawa pracy oraz szkolenie dla opiekunów w zakresie kwalifikacji i uprawnień zawodowych.

termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

- 6 Uzupelnąć zakresy czynności pracowników Domu.

termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

- 7 W budynku Domu w Konwikcie wyznaczyć pomieszczenie jako jadalnię.

termin wykonania: bez zbędnej zwłoki.

Na podstawie art. 128 ustawy o pomocy społecznej:

1. kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia,
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia,
3. w przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków,
4. w przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w pkt 2 kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, o których mowa w pkt 1, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń,
5. w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki Wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej,
6. organ, o którym mowa w pkt 5, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić Wojewodę o podjętych czynnościach.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, do niniejszych zaleceń pokontrolnych proszę o poinformowanie Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wniosków z kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku podjęcia zaleconych działań.

Jednocześnie informuję, iż w przypadku braku realizacji zaleceń po kontrolnych we wskazanym terminie, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w trybie art. 131 ustawy, zmierzające do wymierzenia kary pieniężnej, określonej w przepisie art. 130 ust. 1 przedmiotowej ustawy.

Z up. Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
Józef Ramlau
Wicewojewoda

Otrzymują:

1. Adresat

ul. Dominikańska 40, 86-200 Chełmno

2. s. Małgorzata Pranga

Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo

Prowincja Chełmińsko-Poznańska, ul. Dominikańska 40, 86-200 Chełmno

3. Pan Zdzisław Gamański

Starosta Chełmiński

ul. Kolejowa 1, 86-200 Chełmno

4. a/a

